

Ta'lim Jarayonida Interaktiv Ta'lim Platformalarning Qo'llanishi Tahlili

*Karimov Feruz Raimovich*¹

Annotatsiya: Maqolada ta'lim jarayonini tashkil etishda interaktiv ta'lim platformalarining qo'llanilishining ahamiyatli tomonlari tahlil qilingan. Elektron ta'lim platformasidan ta'lim jarayonida foydalanish usullari, trenajyorlar bilan ishlash, multimedia texnologiyalaridan foydalanish, video ma'ruzalar, interaktiv mashqlar yoki yuklab olinadigan resurslardan foydalanish usullari keltirilgan.

Kalit so'zlar: interaktiv ta'lim, trenajyor, onlayn ta'lim, interfaol mashqlar, mediali content.

Kirish.

Biz yashayotgan tez sur'atda rivojlanib borayotgan dunyoda uzluksiz o'rganish va malaka oshirish zarurati muhim bo'lib qoldi. Onlayn ta'lim platformalari o'z uyingizdan yoki internetga ulangan istalgan joyda bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishning moslashuvchan va qulay usulini taklif etadi. Ushbu platformalar turli fanlar va tajriba darajalariga moslashtirilgan keng doiradagi kurslar va resurslarni taqdim etadi.

Onlayn ta'lim platformalarini ta'lim sohasiga kirib kelishi bilim va ko'nikmalarni egallashda inqilob qildi. Ushbu raqamli asrda an'anaviy ta'lim usullari interaktiv ta'lim platformalari bilan to'ldirilmoqda va ba'zan bu innovatsion platformalar bilan almashtirilmoqda. Ular taqdim etayotgan qulaylik va foydalanish imkoniyatlari bilan onlayn o'quv platformalari barcha yoshdagi foydalanuvchilar va o'qituvchilar orasida katta shuhrat qozondi.

Elektron ta'lim platformasi - trenerlar, o'quvchilar va ta'lim bilan shug'ullanuvchi shaxslarni ta'limni etkazib berish va boshqarishni qo'llab-quvvatlash va yaxshilash uchun ma'lumot, vositalar va resurslar bilan ta'minlaydigan interaktiv onlayn xizmatlarning integratsiyalashgan to'plami.

Interfaol ta'lim platformalari o'quvchilarga interaktiv va qiziqarli tarzda ko'nikmalarni o'rganish va mashq qilishda yordam beradigan raqamli vositalardir. Ushbu platformalar turli xil kontentni o'z ichiga olishi mumkin, masalan, video darsliklar, testlar, o'yinlar, topshiriqlar va boshqalar.

Ta'lim jarayonida interaktiv ta'lim platformalaridan foydalanish o'quv sifatini sezilarli darajada oshirishi va o'quvchilarning yaxshi natijalarga erishishiga yordam beradi.

Materiallar va usullar.

Ilmiy izlanishlar natijasida interfaol ta'lim platformalari odatda quyidagi xususiyatlar va komponentlarni o'z ichiga olishini e'tirof etish mumkin:

1. MULTIMEDIA KONTENTI: Interfaol ta'lim platformalari ko'pincha o'quvchilarni jalb qilish va tushunishni kuchaytirish uchun videolar, animatsiyalar va interaktiv simulyatsiyalar kabi turli multimedia kontentini o'z ichiga oladi.

Interfaol o'quv platformasidagi multimedia kontenti axborotning bir nechta turlarini birlashtirgan turli shakllarni ifodalaydi: matn, tasvir, audio, video, animatsiya va boshqa elementlar. Ushbu turdagi kontent yanada qiziqarli, ko'rgazmali va samarali o'quv materiallarini yaratishga imkon beradi.

Interfaol o'quv platformasida multimedia kontentidan foydalanishning afzalliklari quyidagilardan iborat:

¹Amaliy matematika va dasturlash texnologiyalari kafedrasida o'qituvchisi, Buxoro davlat universiteti, O'zbekiston

- **Vizual ishtirokni mavjudligi:** Tasvirlar, videolar va animatsiyalar o'quvchilar e'tiborini tortadi va o'quv jarayonini yanada qiziqarli qiladi.
- **Ma'lumotni yaxshiroq saqlash:** Multimedia kontenti o'quvchilarga turli sezgi kanallaridan foydalanish orqali ma'lumotni yaxshiroq eslab qolish va saqlashga yordam beradi.
- **Interfaollik:** Multimedia kontenti interaktiv bo'lishi mumkin va o'quvchilarga o'quv jarayonida faol ishtirok etish, masalalarni yechish, mashqlar va testlarni bajarish imkonini beradi.
- **Moslashuvchanlik:** Multimedia kontentini har bir talabaning individual ehtiyojlari va bilim darajasiga moslashtirish uchun moslashtirilgan o'quv materiallarini yaratish imkonini beradi.

2. BAHOLAR VA VIKTORINALAR: Bu platformalar odatda o'quvchilarning materialni tushunishlarini tekshirish va ularning taraqqiyoti haqida darhol fikr bildirish uchun baholash va viktorinalarni o'z ichiga oladi.

Baholash va viktorinalar onlayn ta'limda muhim vositadir, chunki ular o'quvchilarni rag'batlantirishi, materialni o'rganishga undashi va o'qituvchilarga o'quvchilar taraqqiyotini baholashda yordam berishi mumkin.

Interfaol ta'limda baholash va viktorinalardan foydalanishning ba'zi usullari quyidagilar:

- **Baholash:** Viktorinalar o'tkazish natijasida o'quvchilar bilimni sinab ko'rish va materialni tushunishlarini baholash mumkin. Baholash o'qituvchilarga o'quvchilarning zaif tomonlarini aniqlashga va o'quv materiallarini mos ravishda tuzatishga yordam beradi.
- **Motivatsiya:** Yaxshi baho olish yoki viktorinada g'alaba qozonish imkoniyati talabalarni ko'proq o'qishga va yaxshi natijalarga erishishga undashi mumkin.
- **Fikr-mulohaza:** Baholash va viktorina natijalari o'qituvchilar va o'quvchilarga materialni qanchalik yaxshi o'zlashtirganliklari va qaysi mavzularni yaxshilash mumkinligi haqida fikr bildirishi mumkin.
- **Interaktivlik:** Viktorinalar interaktiv bo'lishi mumkin va turli xil savollar va topshiriqlarni o'z ichiga oladi, bu esa o'rganishni yanada qiziqarli qiladi.

Interaktiv ta'limda viktorinalarni yaratish va boshqarish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan ko'plab dasturlar va platformalar mavjud. Ulardan ba'zilari:

- **Kahoot!:** Kahoot! interaktiv viktorinalar va so'rovlar yaratish uchun mashhur platformadir. O'qituvchilar o'zlarining viktorinalarini yaratishlari yoki oldindan tayyorlangan shablonlardan foydalanishlari mumkin, talabalar esa o'z qurilmalari yordamida viktorinalarni topshirishlari mumkin.
- **Quizizz:** Quizizz yana bir mashhur viktorina platformasidir. U turli mavzular bo'yicha tayyor viktorinalarning keng tanlovini, shuningdek, o'z viktorinalaringizni yaratish imkoniyatini taqdim etadi.
- **Quizlet Live:** Quizlet Live – bu o'quvchilarga jamoa bo'lib ishlash va bir-birlari bilan raqobatlashish imkonini beruvchi viktorinaga asoslangan interaktiv o'yin. Bu talabalar o'rtasida hamkorlik va o'zaro munosabatlarni rag'batlantirishning ajoyib usuli.
- **Socrative:** Socrative - bu interaktiv viktorina va so'rovnoma imkoniyatlarini taklif qiluvchi yana bir platforma. Shuningdek, u o'qituvchilarga natijalarni bir zumda kuzatish va o'quvchilar taraqqiyotini baholash imkonini beradi.
- **Google Forms:** Google Forms — bu Google tomonidan taqdim etilgan bepul vosita bo'lib, undan so'rovnomalar va testlar, jumladan, viktorina tipidagi savollar yaratish uchun foydalanishingiz mumkin. Bu talabalarning javoblarini yig'ish va interfaol tadbirlarni o'tkazishning qulay usulidir.

3. MUNOZARA FORUMLARI: Ko'pgina interaktiv ta'lim platformalarida o'quvchilar savollar berishlari, fikr almashishlari va tengdoshlari bilan hamkorlik qilishlari mumkin bo'lgan munozara forumlari mavjud.

Interfaol ta'lim platformalarida muhokama forumlarini tashkil etish talabalar o'rtasida munozara, almashinuv va hamkorlikni rag'batlantirish uchun juda foydali vosita bo'lishi mumkin. Munozara forumlarini yaratish imkoniyatini beruvchi mos interaktiv ta'lim platformasini tanlash zarur bo'ladi. Moodle, Google Classroom, Edmodo, Blackboard va boshqa ba'zi platformalar forumlarni yaratish va boshqarish vositalarini taklif qiladi. Muhokama uchun qiziqarli va dolzarb mavzularni tayyorlash zarur. Mavzular talabalarni fikr almashishga, o'z fikrlarini bahslashishga va yangi g'oyalarni o'rganishga undashiga ishonch hosil qilishi kerak. Forumda ishtirok etish uchun barcha talabalarga kirishga ruxsat berish yoki faqat ma'lum guruhlariga kirishni cheklash mumkin.

O'qituvchi talabalarga munozaralardagi ishtiroki haqida fikr bildirishi, kuchli tomonlarini ta'kidlashi va yaxshilash bo'yicha maslahatlar berishi zarur. Bu ularga muloqot va tahliliy qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi.

4. SHAXSIYLASHTIRILGAN TA'LIM YO'LLARI: Bu platformalar ko'pincha o'quvchilar faoliyatini tahlil qilish uchun algoritmlardan foydalanadi va ularning shaxsiy ehtiyojlari va maqsadlariga moslashtirilgan shaxsiylashtirilgan o'quv yo'llarini taqdim etadi.

Shaxsiylashtirilgan ta'limga yo'naltirilgan ko'plab interaktiv ta'lim platformalari mavjud bo'lib, talabalarga shaxsiylashtirilgan o'quv yo'llarini taklif qiladi va ularning ehtiyojlari va bilim darajasiga mos keladigan materiallar va tadbirlarni tiklaydi. *Ushbu platformalardan ba'zilari quyidagilarni o'z ichiga oladi:*

- **Khan Academy:** Khan Academy turli fanlar bo'yicha shaxsiylashtirilgan darslar va mashqlarni taklif etadi, bu esa o'quvchilarga o'z tezligida o'rganish va yutuqlari haqida fikr-mulohaza olish imkonini beradi.
- **Duolingo:** Duolingo til o'rganish platformasi bo'lib, u o'quvchining darajasi va taraqqiyotiga qarab dars va mashqlarni moslashtiradi.
- **Coursera:** Coursera universitetlar va tashkilotlardan o'quvchining qiziqishlari va maqsadlariga mos ravishda moslashtirilishi mumkin bo'lgan turli mavzulardagi onlayn kurslarni taklif etadi.
- **EdX:** EdX - bu universitetlar va tashkilotlarning onlayn kurslariga ega platforma bo'lib, u o'quvchining qiziqishlari va afzalliklaridan kelib chiqqan holda kurslar va materiallar uchun moslashtirilgan tavsiyalarni taklif etadi.
- **SMART Learning Suite Online:** SMART Learning Suite Online-bu o'qituvchilarga o'quvchilar uchun moslashtirilgan o'quv materiallari va faoliyatini yaratish hamda ularning taraqqiyotini kuzatish imkonini beruvchi platformadir.

5. O'YINLASHTIRISH ELEMENTLARI: Ba'zi interaktiv ta'lim platformalari o'quvchilarni rag'batlantirish va o'rganishni yanada qiziqarli qilish uchun nishonlar, ballar va yetakchilar jadvali kabi o'yinlashtirish elementlarini o'z ichiga oladi. Ta'limdagi o'yin elementlari, masalan, gamifikatsiya, o'quvchilarning motivatsiyasi va faolligini sezilarli darajada oshirishi mumkin. *Quyida o'yin elementlarini o'z ichiga olgan ba'zi interaktiv ta'lim platformalari mavjud:*

- **Classcraft:** Classcraft - bu o'rganish tajribasini o'quvchilar qahramonlar yaratishi, vazifalarni bajarishi va tajriba ballarini to'plashi mumkin bo'lgan o'yinga aylantiradigan platforma.
- **Kahoot!:** Kahoot! - o'quv jarayonida o'yin elementi sifatida foydalanish mumkin bo'lgan interaktiv viktorinalar va so'rovlarni yaratish uchun platforma.
- **Quizizz:** Quizizz - bu talabalar o'rtasida raqobat bo'lishi mumkin bo'lgan interaktiv testlar va viktorinalarni yaratish va o'tkazish uchun platforma.
- **Prodigy:** Prodigy - bu matematikani o'rganish platformasi bo'lib, u talabalar yirtqich hayvonlarga qarshi kurashishi va vazifalarni bajarishi mumkin bo'lgan o'yin sifatida tarkibni taqdim etadi.

- **Minecraft:** Education Edition: Minecraft: Education Edition - bu turli fanlar va ko'nikmalarni o'rgatish uchun ishlatiladigan mashhur Minecraft o'yinining ta'lim versiyasi.
- **CodeCombat:** CodeCombat - bu o'yin orqali dasturlashni o'rganish uchun platforma bo'lib, unda talabalar muammolarni, kod belgilarini va o'yin olamidagi taraqqiyotni hal qilishlari mumkin.

6. VIRTUAL SINFLAR: Ba'zi platformalar o'quvchilar o'qituvchilar va sinfdoshlar bilan real vaqtda video konferentsiya yoki chat orqali muloqot qilishlari mumkin bo'lgan virtual sinflarni taklif qiladi.

7. RESURSLARGA KIRISH: Interfaol ta'lim platformalari odatda o'quvchilarni o'qishlarida qo'llab-quvvatlash uchun elektron kitoblar, maqolalar va o'quv qo'llanmalari kabi keng manbalardan foydalanish imkoniyatini beradi.

Xulosa

Interfaol ta'lim platformalari butun dunyo bo'ylab o'quvchilarga moslashuvchan, qulay va xilma-xil ta'lim imkoniyatlarini taklif qilib, ta'limni o'zgartirdi. Ushbu platformalar bilim va ko'nikmalarga kirish eshigi bo'lib, odamlarga o'zlarining ta'lim intilishlari va kasbiy rivojlanish maqsadlariga erishishga imkon beradi. Qulaylik, tejamkorlik va interfaol ta'lim tajribasining afzalliklari bilan onlayn ta'lim platformalari ta'lim kelajagida tobora muhim rol o'ynaydi.

O'quv jarayonida interfaol ta'lim platformalaridan foydalanish bir qator afzalliklarga ega.

1. Interfaol platformalar har bir talabaning individual ehtiyojlari va bilim darajasiga moslashtirilishi mumkin. Bu talabalarga o'z tezligida o'rganish va materialni o'rganishning eng yaxshi usulini topish imkonini beradi.
2. Interaktiv ta'lim platformalari o'rganishni yanada qiziqarli va sermazmun qilishi mumkin. Ta'limga jarayonida o'yin orqali yondashuv o'quvchilarni rag'batlantirishga yordam beradi va ularni yangi bilimlarni o'rganishga undaydi.
3. Interfaol o'quv platformalaridan foydalanish o'qituvchilarga o'quvchilar bilimini rivojlanishini yanada samarali kuzatish va baholash imkonini beradi. Bu o'qituvchilarga o'quv materiallarini har bir talabaning ehtiyojlariga moslashtirishga yordam beradi va o'rganishga yanada moslashtirilgan yondashuvni ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Турдиева Г.С., Шойимов А.С. ОСНОВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ФУНКЦИИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОВРЕМЕННЫХ ОБЛАЧНЫХ СЛУЖБ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ // Вестник науки и образования. 2021. №17-3 (120).
2. Turdieva G. S. TECHNIQUES OF ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS WITH THE HELP OF GOOGLE SERVICES //Scientific reports of Bukhara State University. – 2020. – Т. 3. – №. 2. – С. 266-271.
3. Saidovna, T. G., & Murodjon qizi, O. D. (2023). Talabalarining Mustaqil Ishini Tashkil Qilish Jarayonida Bulutli Platformalardan Foydalanish Talabalarining Kasbiy Konpetensiyalarini Shakllantirish Omili Sifatida. *Miasto Przyszłości*, 40, 468–471.
4. Rustamov Kh.Sh. Математика дарсларида интерфаол дидактик-дастурий кроссвордлардан фойдаланиш //Innovations and modern pedagogical technologies in the education system. – Prague, 2020. –Б-150-154.

